

Izide vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

LETO—YEAR XVII. Cena lista je \$4.00. Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sobota, 26. januarja (Jan. 26), 1924. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 22.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PROGRESIVNE SILE NA- STOPILE PROTI PRED- SEDNIKU LEWISU.

Predsednik Lewis se je v ognjenem govoru zagovarjal ter izpodbijal obdolžbe od strani progresivnih elementov.

RAKIDALNA PROTIVOJNA REZOLUCIJA PORAZENA IN NADOMESČENA Z MILEJŠO.

Indianapolis, Ind. — Progresivne sile v vrstah Združenih rudarjev v Ameriki so obnovile napad na predsednika Johna L. Lewisa, ko se je dvoletna konvencija zopet sešla v četrtak, in ko je sledil za poverilne listine poročal zgodno za odstavitelj v Josepha Chiccolinia, člana lokalne unije št. 5218, v okrožju št. 4. (Pennsylvania). Blagovnik William Feeney je obtožil pred odsekom Chiccolinia, češ, da je uradnik v dvojni organizaciji — progresivnih rudarjev.

Med velikim nemiro in precejšnjo zmedenostjo je bilo troje glasovanj o tem, ali bodi odsekovo poročilo za odstavitelj uradnika Chiccolinia sprejeto, ali ne. Po tretjem glasovanju je predsednik Lewis naznanil, da je poročilo sprejeto z 866 proti 399 glasovom. Nasprotniki sedanje administracije so trdili, da je to delo Lewisove mašine.

Voditelji progresivnih elementov so dejali, da so šele predvčerajšnjim izvedeli, da ustvarja članstvo v takšni organizaciji, kakor je ona progresivnih rudarjev, vzrok za izključitev, ko so zaznali, da je bil izključen iz lokalne unije št. 1198 v pittsburskem okrožju Thomas Meyerough, ker je deloval z odborom progresivnih rudarjev.

Protesti proti temu, da so železniške bratovščine odklonile rudarsko ponudbo za zblizljanje obeh velikih organizacij, so združili napredne in konservativne elemente.

Okrožni predsednik Thomas Kennedy iz Pennsylvanije je dejal pred konvencijo, da je storila mednarodna organizacija za boljše odnose med železničarji in rudarji vse, kar je človeško mogoče, ali vti ti napori so bili zaman.

„Ali so železničarji proti nam?“ je vprašal potokrožni predsednik Freeman Thompson iz Springfielda, Ill., Kennedyja. „Ali je samo uradništvo proti zblizljanju?“

„Uradniki,“ se je glasilo odgovor predsednika Kennedyja. Na konvenciji se je zglasila tudi mrs. Tom Mooney, katere mož je še vedno zaprt v San Quentinu radi paradne bombe v San Franciscu. Ga. Mooney se je prijavil pri predsedniku Lewisu ter izrazil željo, da bi bila rada zadržana. Rekla je, da je treba nove prošnje za oprostitve njenega moža, ker je bil izvoljen nov guvernir v Californiji. Predsednik Lewis ji je nasvetoval, naj se zgleda pri odseku za resolucije.

Predsednik Lewis je bil obtožen, da je izdal unijski ter povzročil izgubo odtegovalega sistema glede mesečnih prispevkov za unijo. Zato se je z ognjenim govorom zagovarjal ter bil deležen pot za zavzoru ovacije, kakršne se ni doživel v svojem življenju. Nekaj hipov po njegovih besedah je zavladala grobna tišina po dvorani. Potem pa je cela dvorana plaskala in pozdravljala.

Tri kratjevnje unije so predložile resolucije, s katero so zahtevale, naj bi vsi rudarji zastavkali v tistem hipu, ko bi bila napovedana kakva vojna. Ta resolucija je bila porazena, in namesto nje so sprejeli delegatje naslednje: „Mi priznavamo, da ne more naš narod popolnoma izločiti svoje narodne obrambe, dokler bobna bobni boben drugih narodov. Mi priporočamo, naj obrnejo člani naše unije svoje misli na vedje izpoplavanje naprednega gibanja za trajni mir.“

Naročite „Prosveto“ vašemu naročniku ali prijatelju v stari domovini.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Ljut boj med naprednimi rudarji in nazadnjaškimi voditelji na rudarski konvenciji v Indianapolisu.

Kako je Fall, bivši tajnik za notranje zadeve, dobil tistih \$100,000?

Coolidge je sklical konferenco bankirjev s severozapada.

Ameriške bojne ladje umaknjenje iz mehiškega vodovja.

Inozemstvo.

Pogreb Lenina odložen na nedeljo. Petrograd prekršen v Leningrad, Trockij obkrojuje izgubo svojega tovariša.

Pašič in Ninčić prišla v Rim in podpisala reški pakt.

Masakri republikanov na Hrvaškem.

MacDonald je že izbral poslanika za Rusijo.

Stavka železničarjev na Angliškem se nadaljuje.

Veliko razočaranje v Franciji: francosko ljudstvo, ne Nemčija, mora plačati deficit.

Delavci v Mehikem mestu izganjajo fašiste.

KAJ SE GODI NA HRVAŠKEM?

Iz Aten poročajo, da Srbi masakrirajo Hrvate radi republikanske ideje in propagande. Pašič je prišel v Rim in podpisal pogodbo s Italijo. Pogodba je kazna za Hrvate.

Rim, 25. jan. — Jugoslovanski ministrski predsednik Pašič in minister zunanjih zadev Ninčić sta danes prišla v Rim, kjer podpisata novo pogodbo glede Reke. Oba sta bila sprejeta z velikimi prijateljskimi demonstracijami. Že med potjo so ju Italijani navdušeno pozdravljali.

Atene, 25. jan. — Jugoslovanska vlada je začela dušiti z ognjem in mečem republikansko gibanje na Hrvaškem.

Ko je vlada zadnji teden namenoma sklenila, da zadavi gospodarski razvoj Hrvaške s tem, da izroči Reko Italiji, je zdaj srbski kabinet v Belgradu napovedal vojno hrvaškima republikanom, ki so bili zadnje čase zelo ojušanači valod republikanskega gibanja na Grškem.

Po vseh Hrvaški — katere je pravzaprav pod obsednim stanjem še izza premirja — so bile pojačane srbske vojaške posadke, voditelji republikanov so pometani v ječe in mnogi so ubiti, vasi pa, v katerih prevladujejo republikanski kmetje (radičevci) so požgane. Vsi republikanski časopisi so zatrti, svoboda govora je odpravljena in zavladala je prava strahovlada.

Solun, do katerega ima Jugoslavija pravo pot in katerega želi enkrat anektirati, je zdaj glavna luka za uvoz in izvoz jugoslovanske države. Hrvaška pa je odrezana od te luke po Srbiji in to znači polom hrvaških industrij in trgovine.

Republikansko in separatistično gibanje na Hrvaškem, kjer so se tirani Belgrada izkazali hujski kot nekdanji tirani Budapešte in Dunaja, je silno narastlo, odkar je bil vedja Radič izgnan iz dežele. Večina prebivalcev je danes republikanska. V svrbo, da zaduši to gibanje, je belgradska vlada primorana imeti veliko armado pod orožjem.

Novine o ofenzivi na Hrvaškem ne morejo preko meje radi cenzure; edino po diplomatskih poteh se pride kakšna vest.

Republikansko gibanje na Grškem je zelo razsrdilo ne le Belgrad, temveč tudi vladu Rumunij, kjer je tudi velika nezadovoljnost med ljudstvom.

DOHENY JE "POSO- DIL" FALLU TISTIH STATISOČ DOLARJEV!

Oljni milijonar se je prostovoljno ponudil za pričo ter povedal senatnemu odseku, da nima oljnega najem nobenega stika s posojilom.

DOHENY JE PRIPRAVLJEN VRNITI VLADI OLJNO REZERVO POD GOTOVIMI POGOJI.

Washington, D. C. — Multimilijonarski oljni magnat Edward L. Doheny, ki je prejel oljno rezervo št. 1. v Californiji v najem iz rok bivšega notranjega tajnika Falla, je posodil temu zagonebnih \$100,000, s katerim denarjem si je povečal in izboljšal Fall nevmehiško kmetijo.

Doheny je kot prostovoljna pričča priznal to v četrtak pred senatnim preiskovalnim odsekom, ki se peča z oljnim škandalom. Njegovo pričanje je ustvarilo učinkovit višek v celi vrsti presenetljivih razkritij v neprestano rastočem škandalu mornariških oljnih rezerv, ki jih je dal bivši notranji tajnik Fall v najem.

Fall je dospel v Washington v četrtak zvečer. Pred odsek pride v ponedeljek.

Doheny je posodil Fallu \$100,000, ko je bil ta tajnik za notranje zadeve, dne 30. novembra 1921. Pozneje je Fall kot notranji tajnik podpisal najemniško pogodbo, po kateri je prišla Dohenyju mornarična oljna rezerva št. 1. v Californiji v roko.

Doheny je z vso vneto ponovno izjavil, da je pričakoval narediti iz te kupčije najmanj \$100,000,000 dobička. Ali pristavil pa je, da sta on in Fall brez vsakršne krivde v tej zadevi. Po svojem pravnem zastopniku je dejal, da je pripravljen vrniti zemljo, vladi, če bo dokazano, da je bila najemniška pogodba narejena na nepošten način.

Nota je še vedno neplačana in nezavarošana. Odstotki niso določeni, in Fall še ni doslej plačal nikakršnih obresti.

Dohenyjeva izpovedba je po (Dalje na 3. strani.)

Napadi na fašiste v Mehikem mestu.

Delavske organizacije pričele s direktno akcijo proti Huertovim pristajem v glavnem mestu. Eden je bil ubit. Ameriške bojne ladje zapustile mehiško vodovje.

Mexico City, 25. jan. — Senator Francisco Jurado, vodja kooperativistov in prijatelj De la Huerte, je bil večeraj od neznanih ljudi ustreljen. Našli so ga mrtvega. Dva druga senatorja in dva kongresnika so istočasno izginili. Smatra se, da je to prvo znamenje direktne akcije, s katero so delavske unije v glavnem mestu zagrožile znanim fašistom, ako hitro ne odidejo iz vstašem na fronti. Predsednik Obregon je ostro obsodil umor Jurada in apeliral na direktake in tovaršne, naj prepuste vladi sodbo in kazni nad izdajalci.

Brownsville, Tex., 25. jan. — Iz Montereyja v Mehiki je prišla vest, da so se pristajki pokojnega Ville pridružili vstašem in pričeli ropati v okolju Canutila in državi Durango. V San Luis Potosiju in Tamaulipasu imajo zvezne posadke precej opravka s banditskimi tolpami, ki napadajo osamljene kraje in razdirajo železnice.

Včeraj je prišla v Monterey vlika pošiljatev ameriškega orožja in streliva. 8 strojniciami vred sta prišla tudi dva ameriška instruktorja, ki bosta učila Mehičane, kako operirati te puške. Kakor se poroča, je Obregonova vlada dolej kupila od ameriške vlade za \$700,000 orožja in streliva; vsa naročila so že plačana v gotovini.

Washington, D. C. — Na uradno zagotovilo iz Vera Cruz, da je Huerta popolnoma odpravil blokado Tampica in drugih atlantskih pristanišč, je mornariški tajnik naše vlade odredil, da se ameriške bojne ladje umaknejo izpred mehiških pristanišč.

BERGER ČESTITA MACDONALDU.

Washington, D. C. — Victor L. Berger, socialistični kongresnik, je 22. t. m. poslal Ramsayu MacDonaldu, predsedniku prve delavske vlade v Angliji, kablegram sledeče vsebine: „Sprejmite čestitke in najboljše želje od edinega socialističnega kongresnika v Washingtonu. Amerikanizem in kapitalizem pomenita danes eno in isto reč. Delavski razred Velike Britanije je še edino upanje beglega plemena in vsega sveta. Zatorej dol s peklenskim versalskim paktom in gor s pravičnostjo, človečnostjo in bratstvom! Ne bojte se ničesar, ker ne morete izgubiti bitke. Ves svet je z vami. Vsa sreča z vami; sodrugil! — Victor L. Berger.“

MacDONALD IMENOVAL POSLANIKA ZA RUSIJO.

Prvo delo v sunanji politiki angleške delavske vlade je priznanje sovjetov. James O'Grady imenovan za poslanika v Moskvo. Stavka železničarjev se nadaljuje in MacDonald bo moral posredovati.

London, 25. jan. — Prvi čin angleške delavske vlade v zunanjih zadevah je bil priznanje sovjetske Rusije. Angleški poslanik za Rusijo je že izbran. James O'Grady pojde v Moskvo zastopat prvo socialistično vlado Velike Britanije. O'Grady, laborit v parlamentu, je bil še večkrat v Rusiji po revoluciji in se je dosledno pogovarjal za priznanje sovjetov. Leta 1920. je vodil pogajanja z Maksimom Litvinovom v Kopenhagenu glede izmene ruskih in angleških vojni ujetnikov.

MacDonald, ki je obenem minister zunanjih zadev, je večeraj prodekliral vse sporne zadeve z Rusijo. Kakor se poroča, bo priznanje brezpogojno in vsa pogajanja glede tirjatev, ki jih imajo Angleži napram Rusiji, se bodo vršila po znane diplomatsko.

MacDonald je danes nadopolnil svoj kabinet. Frank Hodgen, tajnik unije rudarjev, je bil imenovan za civilnega lorda admiraltete, Harry Gosling, tajnik unije transportnih delavcev, pa za ministra transportacije. Sir Ronald Waterhouse, ki je bil privatni tajnik Baldwin in Bonarja Lawa, ostane še nadalje v službi kot MacDonaldov tajnik.

Dalje se poroča, da je MacDonald izbral H. W. Massinghama za poslanika v Berlinu. Massingham je bil urednik lista "The Nation" in je pred kratkim stopil v Labor party.

Reakcionarni listi, ki so dolej ljuto nasprotovali priznanju sovjetov, so se zdaj udali v usodo in čez noč spreminili stališče. Lord Rothenmercyjeva "Daily Mail", ki je vedno najbolj umazano pisala o Rusiji, zdaj piše, da je Rusija veliko črtvovala za zmago zavezništvu in zato "zasluži priznanje".

Največji notranji problem, katerega mora laboritska vlada rešiti, je stavka 60.000 kurjačev in strojevodjev na železnih. Vsa pogajanja med voditelji stavke in upravitelji železnice so zastala in vlada mora posredovati. Strajk, dasi ni popoln, že ima občutne posledice. Industrije ustavljajo obrat radi pomanjkanja premoga in številno brezposelnih delavcev je od nedelje narastlo za 165,000. V južnem Valeju se moralo 80,000 rudarjev prenehati z delom radi pomanjkanja tovrstnih vozov.

Čudna in zelo smuljiva je ta stavka, ki je prišla kot nalaga z nastopom delavske vlade. Ena sama unija, ki je sleer močna, toda v konfliktu z drugimi unijami, je začela boj. Zmirom bolj je jasno, da je stavka posledica osebnega spora med voditelji te unije in voditelji Kongresa strokovnih unij ter Delavske stranke.

Delavski list je nia, s katero računava vaš nasprotnik.

Leninov pogreb odgoden na jutri.

Pogreb odložen za 24 ur, da bodo delavske deputacije iz vseh krajev Evrope imele priliko priti pravočasno v Moskvo. Petrograd je zdaj Leningrad. Trockij obkrojuje v poslanici svojega tovariša in apelira za slogu v stranki. Tisoči še vedno stoje pred dvorano s mrtvaškim odrom, čeprav je mraz pod ničlo. Rimski papež je poslal brzojavko sožalja in ruska cerkev je razglasila Lenina za "kristjana".

Moskva, 25. jan. — Sinoči je bilo uradno naznanjeno, da se pogreb Vladimirja Uljanova-Lenina vrši v nedeljo mesto jutri. To se je sklenilo na prošnjo komunistov v Franciji, Italiji, Angliji in drugih oddaljenih krajih Evrope, katerih deputacije bi ne mogle prispeti v Moskvo do sobote; voditelji tretje internacionale pa žele, da je pri pogrebu zastopani komunistični proletariat vsega sveta.

Obenem je izšlo uradno naznanilo, da je centralni izvrševalni odbor sovjetov upodil sugestiji petrogradskega sovjeta in preimenoval imeno Petrograd v Leningrad v spomin voditelja ruske proletarske revolucije.

Moskva, 25. jan. — Leon Trockij, ki je bil na potu v Tiflis na Kavkazu, ko je prejel zvešč o Leninovi smrti, je poslal pismo, v katerem obkrojuje izgubo svojega največjega tovariša.

"Smrt Lenina se bo dolgo časa zdela monstrozna šala narave," piše Trockij. "Njegove krivne žile, podložne misterioznim naravnim zakonom, so ustavile tok njegovega življenja. Zdravila niso mogla zadostiti zahtevam tisočih človeških src. Neštete množice bi bile brez minute obotavljanja in z veseljem dale zadnje kapljice svoje krvi za ožvitev krvi, ki je tekla po žilah Iljiča. Ali čudeži se ne gode in znanost še ni vsemožečna, Lenina ni več. Ali je mogoče to verjeti? Ali je mogoče se udati! Sodrugil! Udajmo se s potrjim srcem dejstvu, da je izgubljen, kar je bilo zemeljskega v našem velikem sodrugu Leninu. Obenem pa naj sije v naša srca tolažba, da Lenina dela, njegov duh, nauk, zgled, testament in njegove metode — vse kar je bilo nesmrtnega v njem — to živi v stranki, katero je ustvaril. Sodrugil! Vzemimo plamenico iz njegovih otrpnelih rok in korakajmo dalje. Bodimo edini za nove boje!"

Trockijeva poslanica je naredila mogočen vtis na vse frakcije v ruski komunistični stranki, tudi na starine, ki so na pravkar zaključeni strankini konferenci razvili veliko opozeljo proti Trockiju. Zadnji teden je Stalin obdolžil Trockija, da je menjševik, razkolnik in razbijalec stranke — danes se slišajo glasovi: "Stalin je priličavec, Trockij je velikan".

Rim, 25. jan. — Papež Pij XI. je večeraj poslal ruski sovjetski vladi brzojavko sožalja radi izgube Lenina. Brzojavka je bila poslana katoliškemu nadškofu v Rigi in ta jo je poslal neuradnemu predstavniku Vatikana v Rusiji s prošnjo, da jo vroči Čičerinu, komisarju zunanjih zadev.

Moskva, 25. jan. — Sinod ruske cerkve je večeraj formalno sprejel predlog nadškofa Jevdokima, da se Lenin razglasi za kristjana.

Sinod je poslal pismo Kalininu, predsedniku centralnega izvrševalnega odbora sovjetov, v katerem izraža globoke simpatije radi smrti Lenina. Sinod imenuje Lenina velikega osvoboditelja in zaključuje pismo s sledečimi besedami: "Vročni ti bodi spomin, Vladimir Iljič Uljanov! Večen mir tvoji dolgo trpeči dobri in kristjanski duši!"

Cerkveni zvonovi do danes še niso zvonili Leninu, toda pričakuje se, da zavzove na dan pogreba, ko je zdaj ruska cerkev proglasila Lenina za "kristjana".

Moskva, 25. jan. — Dolgo vrste molčljivih in odkritih delavcev in kmetov in izročajo: to vedno korakajo v Doma unij, kjer

leži Iljič na mrtvaškem odru. Silne množice stoje od jutra do večera in od večera do jutra na vseh ulicah, ki vodijo do Doma unij, čeprav je strašna zima in toplomer kaže 20 stopinj pod ničlo. Mnogim čakalcem so zmrznila ušesa in nosovi in nekateri so se zgrudili na tla in odpeljati so jih morali v bolnišnico. Kljub temu vtrajajo množice! Hrepenenje, da še enkrat vidijo obraz "našega Iljiča", je večje kot mraz. V tej silni množici so slabo oblečeni delavci, ženske in otroci, ki stoje po cele ure na mrazu. Vojaki, ki uravnajo vrste, jim donajajo gorkega čaja.

Več ko 50,000 oseb je večeraj korakalo mimo Lenineve odprte krste v Domu souzoj (unij). Krsta je zavita v rdečo platno in leži sredi kolosalne dvorane s marmornimi stebri, v kateri so se nekoč vršili plesi plemišev. V tej dvorani so se vršili mnogi zgodovinski kongresi boljševikov in sodne obravnave proti socialrevolucionarjem, nadškofu Cepiljaku in drugim. Ali še nikdar ni bila ta dvorana tako impresivna kot je danes, četrti dan žalovanja Rusije. Ogromni stebri so zaviti v rdečo in črno platno, rdeča in črna barva se spaja po vseh stenah in na stropu s katerega visijo brojni praporji in praporeči. Okrog mrtvaškega odra stoje štiri velike palme, na vsakem voglu ena. Lenin ima prekriti roki in na prsni je znak komunistične stranke.

Zunaj nad vhodom Doma unij sta dva velika napis. Prvi se čita: "Smrt našega voditelja nas je še bolj združila v konferenci, vtrajnosti in železni disciplini". Drugi se pa glasi: "Leninova ideja vlade delavcev in kmetov bo premagala svet".

SEDEM ŽRTEV V PITTSBURSKEM POŽARU.

Pittsburgh, Pa. — Sedem gasilcev je izgubilo svoje življenje, ko se je lestina, na kateri so gasili strašno hud ogenj v tovarni oljne družbe Standard, prelomila ter zagnala vseh sedem mož v kad vrelega olja. Požar je bil v ponedeljek.

Ogenj se je vnel, ko je razpožal velikanski kotel z oljem. Dve rdeče oljne naprave so se izpremočile v ognjeno morje, kjer je stalo še drugih deset kotlov isto velikosti. Požar je zasegel 10 blokov. To so požarni bramborci ločili, in vse osebe, ki so bivalo v sosedini, so zbežale.

Popolnoma ožgana trupla ponesrečenih gasilcev so dobili. Trije drugi so težko poškodovani.

Poincare zahteva, da francosko ljudstvo pokrije deficit.

Pariz, 25. jan. — Francoski davkoplačevalci in ljudstvo sploh je danes doživelo prvo razočaranje po zmagi nad Nemčijo. Vlada je predložila parlamentu prvi po vojni načrt, da se takoj plača ves deficit, ki ga je naredila vlada v zadnjih petih letih. Deficit znaša okrog deset milijard frankov. Ta ogromna vsota se ima pokriti z novimi davki. Vseh zadnjih pet let je francoska vlada zagotavljala ljudstvo, da bo Nemčija plačala vse stroške vojne in rekonstrukcije. Zdal pa je prišlo spoznanje, da Nemčija ne more plačati ničesar in da mora Francija sama poseči v žep in usta, ako neče doživeti, da pojde frank za marko. Danes je frank vreden malo več ko štiri centi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Ekeplati se ne uradajo.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vsa, kar ima stik s listom: "PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v obljepaju n. pr. (Jan. 31-24) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem davcom poteklo naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

JAVNA VARNOST.

V nekaterih državah je zelo slabo poskrbljeno za javno varnost posebno, ako ni človek belopoltnik.

V mestecu Marlowu v državi Oklahomi, ki šteje okrog 2,500 prebivalcev, ne trpe zamorcev, akoravno ustava dovoljuje vsakemu ameriškemu državljanu, ne glede na polt in pleme, potovati svobodno po deželi in prebivati v mestu, ki mu je najbolj všeč.

A. W. Birch, hotelir, je najel zamorskega postreščeka. Takoj prvi dan so posvarili hotelirja in zamorca, da mora zamorec zapustiti mesto. Hotelir se ni oziral na to grožnjo, zamorec tudi ne. Birch je prejel anonimno pismo, da mora takoj odsloviti zamorca in ga spoditi iz mesta. Hotelir se ni oziral tudi na to pismo. Tri dni kasneje se je sbrala nemaskirana drhal pred hotelom in zahtevala od hotelirja, da ji izroči zamorca, da je drhal linča. Hotelir je hotel tej zahtevi ugovarjati s človeškega stališča. Ali še preden je odprl usta in pričel govoriti podivjani drhali, je drhal ustrelila njega in zamorca. Po tem strahopetnem dvojnem umoru je drhal zbežala.

Ako bi taka usoda doletela ameriškega državljan v tujezemstvu, tedaj bi državni department gotovo zahteval zadoščenje.

Ko je znani brigant Raisuli ujel ameriškega državljan Peridkariša v Maroku in zanj zahteval visoko odkupnino, je državni tajnik ob času Rooseveltovega predsednikovanja poslal maroškemu sultanu noto, da naj izroči Peridkariša živega ali pa Raisula mrtvega. Ta odločen jesik je pomagal.

Ako federalna vlada lahko brani življenje Američanov v tujezemstvu, lahko skrbi za varnost državljanov tudi doma. S pametnimi postavami se da tako važno vprašanje uravnati tudi doma. Ako državne in lokalne oblasti nočejo ničesar podvzeti proti sirovim linčarjem, lahko sklene kongres, da so te oblasti odgovorne, kadar se vrše taki brutalni umori, kot sta bila izvršena v Marlowu.

Zamorec ni izvršil najmanjšega prestopka. Njegov prestopek je bil, da ni bil tako previden, da bi si pri svojem rojstvu izbral stariše bele polti. Hotelir je hotel z mirno besedo vplivati na podvijane ljudi in za to so ga umorili.

Mesto, ki ima 2,500 prebivalcev, ima gotovo tudi svojo policijo, mestne svetovalce in župana. Kaj so storili ti organi, da preprečijo dvojni umor? Po časniških poročilih ničesar. Mestece se nahaja v okraju Stephensu. Kaj so storili šerif in njegovi deputiji, da preprečijo to hudodelstvo, ki se je dalo preprečiti, ako bi lokalne oblasti pravočasno nastopile proti hujakačem? Sodeč po časniških vesteh niso genili z mezincem, da se zločin prepreči.

Po izvršenem hudodelstvu je drhal zbežala. Brzjavke iz Marlowa pa niso omenile, da so lokalni oblastveni organi kaj storili, da ujamejo morilce.

Ako bi bile lokalne oblasti po federalnem in državnem zakonu odgovorne za linčarske umore, katere bi lahko preprečile s pravočasnim nastopom, bi število linčarskih umorov kmalu padlo, sčasoma bi linčarski umori sploh postali izredno redka prikazen, končno bi pa bili odpravljeni.

Izobraženi in pametni ljudje že leta in leta agitirajo, da se nekaj stori za odpravo linčarskih umorov, ki tvorijo po njih mnenju sramotno pego. Dozdaj je agitacija prinesla še malo uspehov.

Profesionalni političarji se ne upajo resno dotakniti tega vprašanja, ker se boje, da bi resen nastop proti linčanju povzročil, da njih stranka izgubi glasove v južnih državah, v katerih je linčanje postalo železna srajca. Politčarji le obljubujejo, ne store pa ničesar.

Ljudska večina bo morala glasneje povedati, da želi, da se podvzamejo bolj resni koraki za odpravo linčanja, kot dozdaj, da bodo politčarji slišali njen glas. In to ljudstvo najlože izvrši z glasovnico na volilni dan. Kadar bodo politčarji opazili pri ljudstvu resna znamenja, se bodo požurili odpraviti sramotno pego — linčanje. Dokler pa teh resnih znamenj ni, se politčarji toliko brigajo za taka vprašanja, kakor da jih ni! Politčarji ganejo še le takrat, kadar vidijo, da so njih javni uradi v nevarnosti.

SLIKE IZ NASELBIN.

Maynard, Ohio. — Kakor pretekla leta, nam tudi v tem letu ni prišlo kaj nič boljšega pod današnjim kapitalističnim sistemom. Krivde si moramo pripisati sebi, ker se ne zavedamo svoje lastne moči. Ob času volitev prezeemo delavske kandidate in pustimo pečici bogatinov, da nas vladajo po svoji volji.

Kakor je znano, naša premogarska pogodba poteče 31. marca t. l. Izgleda, da se operatorji iznova pripravljajo na spomladansko ofenzivo, kar nam spričuje to, da so, kakor čitamo, povsod in tako tudi v naši naselbini zaprti največji rovi še dalje in skoraj gotovo homo do 1. aprila že izprti.

Kakor je bilo že poročano v Prosveti, je imelo društvo "Prosveta", št. 275 S. N. P. J. veselico 1. januarja s razvitjem ameriške in društvene zastave. Veselica nam je najboljšje uspela. V prvi vrsti se zahvalimo zato vsem društvom, ki so nas tega dne posetili in tako nam gmočno pomagali do boljšega uspeha. Zagotavljam vas, da se homo ob enakih prilikah odzvali tudi mi.

Upamo, da ni bilo nikomur žal, kdor se je udeležil naše slavnosti. Gotovo je vsak odnesel s seboj nekaj besed brata Filipa Godina, upravitelja Prosvete, katere je udeležencem polagal na srce. Najlepša mu hvala za krasen in podučljiv govor, ki je bil vsem v zadovoljstvo. Ravnotako hvala bratu botru Andy Paffu in botri sestri Mary Jurkovišek, ki sta globoko posegla v žep.

Hvala društvu št. 33 v Blainu, Ohio, za darovano vsoto \$10 in bratu Antonu Radleyju za krasen dar. Take hvala vsem društvenim bratom in sestram in sploh vsem rojakom, ki so kaj prispevali v korist blagajne. Ostala je lepa vsota \$360.00 čistega dobička. Udeležba pri veselici je bila pad vsaj sama. V zimskem času sploh nismo pričakovali kaj takega.

Vzleje slabim delovnim razmeram na društvenem polju dobro napredujemo, da smo lahko ponosni. Zadnjih par mesecev smo še posebno napredovali, kajti dobili smo 52 novih članov v obeh oddelkih. To je gotovo lepo število za malo našo naselbino. Iz tega tudi vidimo, da je naša jednota na zdravi podlagi, nje člani pa, da so bili v zadnjem kontestu zelo aktivni kot agitatorji. Po mojem mnenju bi bil deležen prve grade mr. Skaza, ker on je delal za Slovensko narodno podporno jednoto in za njen list Prosveto največje propagando.

Končno pozdravljamo vse člane S. N. P. J. in čitatelje Prosvete. — Za društvo št. 275 — Leo Ergar, tajnik.

Browder, Ky. — S tužnim srcem naznanjam, da je nemila smrt pobrala moje žene brata in brata društva, Franka Rolih, ki je bival prej v Braddocku, Pa. Bil je član društva št. 300 v Braddocku. Bil je že tam bolan in siromak je mislil, da mu bo morebiti tu boljše valed spremembe zraka. Rekel je tudi, da bi rad še enkrat videl sestro, predno umrje. Siromak res ni prišel sem po drugo kakor umreti; Prišel je sem 6. januarja, umri pa je 18. januarja in pokopali smo ga 19. januarja civilno.

Dragi brat, počivaj v miru! Lahka ti hodl ameriška zemlja! Ranjki je bil doma iz Zarečja, Mihulov, št. 16 pri lirsiki Bistrieli na Notranjem. V starem kraju zapušta ženo in tri sine, tri brate ter sestri, tu v Ameriki pa sina, brata in sestro. Zalujoča ostela: Ferdinand Rolih, sin in Antonija F. Vičič, sestra. — Frank Vičič, tajnik.

Barberton, Ohio. — Pevaki odsek tukajšnjega socialističnega kluba št. 232 pevski zbor "Prešeren", je priredil prvo veselico dne 12. januarja in na isti tudi prvi nastopil. Ogrorna udeležba rojakov iz tukajšnje in bližnje naselbine Akrona je pokazala, da je slovensko petje v zboru na splošno priljubljeno. Rezultat priredbe je izpadel v splošno zadovoljnost in moralni ter gmočni uspeh je bil bolj kot smo pričakovali. Udeleženci so bili s prireditvi prav zadovoljni. Čisti preostanek veselice znaša nad \$150.

Odkritostno priznamo, da naš klub sam, oz. pevski odsek ne bi bil dosegel toliko uspeha brez sodelovanja somišljenikov, prijateljev in naših deklet, katere so se brez malega vse udeležile veselice. Vsem, ki so darovali različne stvari in nam pomagali, se v imenu pevskega zbora "Prešeren" priskrbo zahvaljujem za naklonjenost in požrtvovalnost. Vabim vas, da nas o priliki zopet posetite, saj čisti preostanek od zabav tukajšnjega socialističnega kluba in njegovih odsekov je itak namenjen v prid delavske stvari ter izobraževalne in kulturne ustanove v Barbertonu, za kar so se lahko sami prepričali na gori imenovani veselici. Pri tem pa je treba upoštevati, da je to šele začetek, kajti pevski zbor je bil ustanovljen šele nekako pred dvema mesecema.

Po mojem mnenju je to res lep uspeh v tako kratkem času. Da se pa bo pevski zbor "Prešeren" lahko prišteval k dovršenim pevskim zborom, potrebujemo še nekaj vztrajnih pevskih moči. Obenem apeliram na vse dosežane pevce, da ostanejo stanoviti in se bodo še za naprej udeleževali pevskega vja kakor do sedaj. Pevski zbor si je nabavil še rabljen piano (klavir) za vsoto 80 dolarjev. Istega smo sklenili plačati s prostovoljnimi prispevki, za kar je že nabrana vsota \$47. Na gori opisani veselici je bilo nabranih \$1270. Lepa hvala vsem skupaj! Pozdravi! — Anton Pečnik.

Waukegan, Ill. — Že večkrat je bilo poročano o zadnji igri "Nadnu", katero je priredil socialistični klub št. 45. Jaz ne bom poročal drugega kot da je bilo nekaj nad dve sto dolarjev prebitka za blagajno. Da je bil tolikšen prebitok, gre hvala od strani kluba vsem tistim simpatizirjem, kateri so sodelovali pri igri in drugod, kakor tudi občinstvu.

Ker nekatere precej zanima, kaj bo z denarjem, jim je odkrito povedano, da je denar namenjen samo v politične vrhe in za povziliško socialistične stranke. Torej lahko brez skrbi in mirno zaspijo, kadar se vlečejo k počitku. Niti centa se ne bo zajedlo ali sapilo.

Dne 18. aprila misli klub zopet prirediti igro "Revizor", katere je poučljiva in zraven smešna ter izvira iz Rusije. Naraščanje članov pri klubu se nadaljuje počasi, ampak gre, da se želja ali prerokba nekaterih ne bo izpolnila. Več se jih je že izrazilo, da bi pristopili h klubu, ako bi bile klubove seje ob drugem času. Radi tega se pa bodo vršile klubove seje od zdaj naprej vsako prvo nedeljo v mesecu ob dveh popoldne.

Kako smešno se sliki izraz: pristopiti bi, pa nekateri so dobri, drugi pa ne. Jas mislim, da so vsi tisti dobri, kateri so že člani kluba, ampak tisti ne, ki se tako izgovarjajo.

Čital sem dopis ali kritiko prijateljice umetnosti. Lahko trdim, da je napisala resnice. Konstatiram pa, da člani kluba se ne bi čutili prav nič razaljene, če bi prijateljica pristopila v njih sredo. — Član kluba.

Indianapolis, Ind. — Od rasnih naselbin čitamo dopise, samo iz naše naselbine ni nobenih poročil. Vzrok je menda, da veselih novic ni, žalostnih pa nihče ne mara poročati. Z delom gre pri nas bolj piškavo. Marwel zdaj obratuje tri tedne še dobro, zaslužek pa je pičel.

Poročil se je brat Cimerman. Želimo obilo sreče in zadovoljnosti ženini in nevesti.

Ravno istega večera se je obesil naš rojak Anton Gerbaj. Kaj je vzrok, ni znano. Bil je cerkveni odbornik in predsednik katoliškega društva ter za bosa v Marwelni. Žalostno je, da človek tako konča svoje itak kratko življenje. Kaj takega pač lahko doleti vsakega obupanega delavca.

Ti, Eđinost katoliška, pa le hitro zapisi, da je bil član S. N. P. J. in da je imel Prosveto pod sabo in šnops. Kot na pijanee kačel na nas in natočujoč, kaj vse naredi brezverska Prosveta in kako končajo brezverski rdočkaciji. Oni ni bil rdečkar, bil je vnet katoličan, vsako nedeljo je šel v cerkev in večkrat na leto k spovedi.

Eđinost ti, katoliška, zakaj malo boljše ne uči svojih katoličanov. Mi vemo, da časniki ni kriv, ne eden ne drugi, krive so razmere. A če se kje zgodi kaj slabega, je že kriva Prosveta. Ti, katoliška Eđinost, zato nič ne napreduješ, ker si preveč škodoželjna in nevoščljiva. Veliko čitam, pa toliko škodoželjnosti in nevoščljivosti nikjer ne najdem kot ravno v Eđinosti. Če bolj prepoveduješ Prosveto, bolj jo ljudje čitajo. Ti znaš prav umetno zmerjati vse, kar ne spada pod tvojo škodoželjnost. Eđinost, za tisto dobiš prvotazredno odlikovanje — odlikovanje za zmerjanje ljudi. Urednik katoliškega lista bi se moral sramovati,

ko bere toliko hudobnega zmerjanja v svojem listu. In tisto čitajo tudi mladi otroci. Lepo znaš ušiti! — M. S.

Oarona, Kans. — Saj smo tudi pečlarice na svetu, kaj bi se oglašali vedno le pečlarji iz urzle Minnesota, ki radi bleknejo kakšno o ženitovanju, in to je vse. Včasih so rekli, da je še dolgo do pusta. V tolažbo jim je bilo menda to, zdaj pa molčijo, ko je pust tukaj. Sučejo se okrog peči in se očividno boljše boljše polovice, kajti potem bi bilo treba živeti še boljše polovice, kateri je treba obljube in jela.

Tu so delavske razmere alabe kar naprej. Kar tolažijo ljudi in obljubujejo. Pred dvema leti so napravljali električno razsvetljavo, pa so kmalu pričeli govoriti, da bo to še velik trg. Lansko leto pa so položili stransko tračnico in takoj so pričeli govoriti že kar o mestu. Pa še ni znamenja, da bi odprli bližnji rudnik. Tako je treba voziti se na delo od šest, do devet milj, Včasih se je še kaj pokadilo iz družbinega dimnika, zdaj pa še dima ni več. Kaj pa bo šele pozneje, ko bodo zajčki zaštrajkali. No, tedaj bo pa spomlad, bomo pa regrad začeli vrstati.

Obiskala nas je huda zima, kakoršna nima navade priti v Kansas. Imeli smo po 9 do 12 pod ničlo.

Bodite pozdravljeni, čitatelji, pečlarji in pečlarice. — H. P.

Važna sodnijska odločba glede kvote.

Žene in otroci inozemskih iseltnikov v stari kraj.

(Jugoslavanski oddelek F. L. I. S.)

Zakon o kvoti določa, da nekatere vrste inozemcev smejo biti pripuščene v Združene države tudi potem, ko je kvota izčrpana. Te vrste so: inozemci, ki se vračajo v Združene države po začasnem obisku v starem kraju, nadalje gledalški igralci, umetniki, predavatelji, bolničarke, duhovniki vsakršne veroizpovedi, vseučilišni profesorji, učenjaki, kakor tudi hišni slugi in dekle, ki so bili že poprej v službi osebe, v spremstvu katere oziroma h kateri prihajajo.

Dosedaj so priseljeniške oblasti tolažile to določbo zakona v tem smislu, da le zgoraj navedene osebe smejo prihajati tudi potem, ko je kvota izčrpana, pa da njihove žene in otroci niso izzveti iz kvote. Radi tega inozemec, ki je šel na obisk v stari kraj, se je smel povrniti tekom šestih mesecev brez osira na kvoto, ni pa smel privedi v Ameriko svojo v starem kraju živečo ženo ali otroke, razun ako je bila kvota za isto še vedno odpeta.

Sedaj pa je v neki sodni pravdi sodišče razsodilo, da tudi žene in otroci teh inozemcev morajo biti pripuščeni tudi potem, ko je kvota izčrpana.

Generalni priseljniški komisar, W. W. Husband, je radi tega izdal izdal naredbo, glasom katere naj priseljeniške oblasti priznajo ženam in otrokom onih inozemcev, ki so izzveti iz kvote, isto pravico, kot njihovim možem oziroma očetom. Ista izjava velja tudi za soproge oziroma otroke ameriških državljanov.

"Protí sodnijski odločki," — pravi mr. Husband v svojem navodilu — "na katero se naslanja ta odredba, je bil vložen prižv na vrhovno sodišče Združenih držav, in to sodišče vtegne vsak čas izreči svojo končno rassodbo. Ako razveljavi odločbo nižjega sodišča, se gori omenjena odredba seveda prekličie."

Iz tega je razvidno, da gre še vedno le za začasno odredbo. Dokler pa vrhovno sodišče ne razveljavi odločbe nižjega sodišča, bodo vsi priseljeni, ki se vračajo iz starega kraja po začasnem obisku, smeli privedi s seboj svojo ženo in otroke, ne da bi se jim bilo treba brigati za kvoto. Isto velja glede drugih vrst priseljencev, izvzetih iz kvote. Priseljeniške oblasti imajo navodilo, da jih pripuščajo, ako drugače odgovarjajo splošnim priseljniškim predpisom.

Na nikak način pa ti svetovati nikomur, naj se spravi na pot, zapujoč, da bo ta odredba zanj veljala. Vrhovno sodišče vtegne danes ali jutri razveljavi gori omenjeno sodnijsko odločbo. Ako se to zgodi, bo nova odredba takoj preklicana. Radi tega je najboljšje počakati na končno odločitev vrhovnega sodišča.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Država afer in korupcije, je naša Eshazija. Zadržje se se sfera tako množe, da se ž nmi še upoznati ne moremo. Onem pa čitamo, da je odstopil minister in ta in ta, drugi dan znamo, da mu je sledil še eden, čez par dni pa oba umaketa misljo itd. Izmed mnogih naj navedemo nekaj bolj nastali.

Ze pomladi leta 1923 je naša država stvorila sporazum z drugimi državami glede Južne železnice. Potem "sporazumu" se ovezuje naša kraljevina, da bo vsemu fondu v Parizu plačevala skozi 45 let po 100 milijonov dinarjev letno. Nadajlje bo država SHS izplačala vsoto 17 milijonov dinarjev, da se s tem denarjem zgradi italijanako (1) morskostanišče v Trstu. Končno se je ni železnici odpusti ves davki, ga je imela do konca l. 1921. (Njemu kmetu in obrtniku pa da čna oblast ne priznase niti en pare!!)

Ministrstvo pošte in telegraf je potrebovalo znamke. Narodnih jih je na Angleškem po dva pol krat večji cen; nego so ponujale druge dežele. Lahko pa bi bile celo štirikrat ceneje, če bi se tiskale doma, ker je bila naša za znamke sezidana poselstiskarna. — Kaj se menijo ministri za parkrat deset milijonov!

Vojno ministrstvo ima tudi svoje zanimivosti, ki jih ni najti deveti deželi. Vojni minister namreč v aprilu podpisal pogodbo z nekim pariškim trgovcem Gavrilčičem za 300.000 pušk. Naročba je veljala 800 milijonov dinarjev in je bila sklehjena tekom 48 ur. Po osmih mesecih pa se je izkazalo, da dotični agent sploh nima nikakih pušk in da je goljuf.

Kolikoj milijonov je šlo tu v grlo nenasnih parasitov! In koliko milijonov bo še šlo, saj je naša lepa "domovina" zopet vzel v Franciji posojilo za celo milijardo in 500 milijonov dinarjev ali za 6 milijard kron!!

Zbor demokratske stranke v Zagrebu. Dne 30. decembra se je vršil v Zagrebu zbor demokratske stranke, na katerem sta govorila Pribičević in Marinković. Pozornost vzbuja govor Pribičevića, ki je ostro napadel radikalno stranko in naglašal, da se morajo slediti vsi državljani, ki so za državo, z drugimi besedami, da morata demokratska in radikalna stranka stopiti v koalicio. Izjavlja pa, da ni proti samoupravi, ampak je bil že leta 1919 zanj, saj odgovarjajo demokratskem programu. Zato pa ni niti mišljiti na razbitje demokratske stranke. Ona vstraja na ustavi in načrt o samoupravi se da izvesti v okvirju ustave. Demokratska stranka pa se ne more vezati za vse čase, da bo proti reviziji ustave. Pribičević je torej za centralizem in za koalicio z radikali, a tudi za samoupravni načrt Marinkovića.

Radie na Dunaju. Dolgo časa se je mudil hrvaški Radie v Londonu, kjer je iskal pomoči proti Pašičevi vladi. Misli je, da bi kaj dosegel, pa se je strahovito zmotil. Njegovo potovanje tjma pomenja ničesar drugega, nego velik poraz. Radieva politika, ki goljufa revolucionarne hrvaške kmečke mase, se je ponovno izkazala kot ničeva. Čas je, da hrvaški kmetje spoznajo to lopotsko politiko in pokazejo hrbet Radiecu. Časopisi pišejo zdaj, da je zapustil London in prišel bližje Jugoslaviji, namreč na Dunaj, kjer baje misli ostati. Širil so se že glasovi, da je v Zagrebu. Ne, pa Radie se ne sme prekmalu vrniti, sicer bi se njegovi volje preveč začudili. Potrebno je malo pripravljanja za povratek. Iz zdaj sedi na Dunaju, sprejema obiske in daje izjave. Kmečke mase pa trpe . . . To je politika meščanskih strank. Govorijo in obljubljajo mnogo, ne dosežejo pa ničesar za ljudstvo, pač pa za svoje poslance in verižnike.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Ellsburg, Minn. — Obrnite se na Agriculture Department, Washington, D. C., kjer običajno dajajo kaka pojasmila in tiskovne za pospeševanje kmetijstva, živinoreje, perutninske itd. Da bi imeli kakke knjige v slovenskem jeziku, ki se pečajo z perutninstvom, nam ni znano. Razni glasji, katere pogosto vidite v listih za uspešno rejo perutninske, dostikrat ne odgovarjajo resnici. — Pozdravi!

Belavske novice.

(Federated Press.)
Zahteva po osemurniku.
Quebec, Kanada. — Quebecska...

Bredelje v Kanadi.

Quebec. — Brezposelnost v kanadski provinci Quebec narasla...

Delavci Nemčije izgubili osemurnik.

Berlin. — Osemurnni delavnik, ki je bil v Nemčiji uveden...

Amériški poštni uslužbenci v internacionalu.

Madrid. — Organizacija španjskih rudarjev je na svojem četrtem...

LIGA NARODOV ZOPET V OSPREDJU.

Washington, D. C. — Senator Reed je napravil ligo narodov...

K Leninski smrti.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Smrt Nikolaja Lenina ne bo povzročila nobene bistvene izpremembe...

LELANDOVA ŽENA JE PRI ZDRAVI PAMETI, JE POKORNA IN ZDRAVNIŠKI IZVEDENEC.

Chicago, Ill. — Iz izprva neznanega tožbe za razpoko zakonca dvojčice Leland se je izemila umazana zadeva...

Vest o Leninski smrti se je naglo raznesla po delavski soseski...

Evgen V. Debs je v Terre Haute, Ind., pripomnil k Leninski smrti...

To mnenje in razpoloženje je zaslediti v uradnem moskovskem kablogramu...

Ganila ne bo Lenina smrt sama naših lastnih kmetov in delavcev...

HUGHES ZAGOVARJA AMERIŠKO POLITIKO V MEHIŠKI REVOLTI.

New York, N. Y. — Politiko Coolidgeve administracije v mehiški revolucionarnem gibanju je označil državni tajnik Hughes...

23 ranjenih v izgredih v Nemčiji.

Berlin, 25. jan. — Sedem policajev in 16 civilistov je bilo ranjenih v izgredih...

Cerkveni odborniki so hoteli podkupiti Lelanda.

Vsi tisti, ki so hoteli potlačiti ta škandal, so prigovarjali Lelandu, naj razglasi svojo ženo za blaznico.

LELANDOVA ŽENA JE PRI ZDRAVI PAMETI, JE POKORNA IN ZDRAVNIŠKI IZVEDENEC.

Chicago, Ill. — Iz izprva neznanega tožbe za razpoko zakonca dvojčice Leland se je izemila umazana zadeva...

Vse dosedanje izpovedbe pričajo, da je duhoven Case zlorabljal svojo vero...

Ko je sodnik Foell velel razen Lelandu in njegovi ženi vsem drugim pričam zapustiti sodno dvorano...

"V katero cerkev hodite?" "V baptistovsko v Oak Parku."

"Kako dolgo?" "Zadnjih pet let." "Ali ste bili vi in vaša žena aktivni v cerkvenem delu?"

"Da," je odgovoril Leland. "Kdaj ste prvič začeli dvomiti o zvestobi svoje žene?" "V mesecu novembru l. 1923."

"Ob kateri priliki?" "Prestregel sem pismo, ki ga je žena pisala duhovnu Case, ko je bil ta v minneapolisem sanatoriju."

"In kaj ste storili potem, ko ste prečitali tisto pismo?" ga je vprašal odvetnik Brown.

"Dal sem ga fotografirati, potem pa izvirnik poslal po pošti duhovnu Case. To je bilo dne 9. novembra 1923."

"In kaj se je zgodilo potem?" "Tisti večer sem delal do polnoči. Prišel domov sem spravljal svoje otroke spat. Dolgo sem se obotavljati stopiti v najino spalno sobo. Ko sem to storil, je bila žena že v postelji. Ta me je vprašala, zakaj je nisem poljubil. Jaz sem ji odgovoril, da ne maram o tem govoriti sedaj."

"Kaj ste mislili s tem?" "V mislih sem imel zadevo z duhovnom Case. Več mesecem sem se vedel, da ima žena dokaj nagajenja do njega. Več tednov je bilo nekaj med nama."

"Ali ni bilo tisto nekaj May Brown?" Temu vprašanju sta se uprta odvetnika, ki zastopata Lelanda in njegovo ženo. Sodnik Foell ji ma je pritegnil, in ime omenjenega dekleta ni bilo zaneseno v to zadevo topot.

"Nadaljujte!" je dejal odvetnik Brown. "Vprašal sem go. Leland, če je duhoven Case kdaj kazal ljubavno nagnjenost do nje, jo poljubil in objemal. Ona mi je odgovorila, da ne more izdati svojega prijatelja."

SUSA RAZDVAJA DEMOKRATJE V PENNSYLVANJI.

Philadelphia, Pa. — Pennsylvania bo pozorišče obupne borbe med demokratskimi frakcijami za demokratsko predsedniško nominacijo.

Voditelji raznih stranic se potegujejo vsak za svojega kandidata, ustanavljajo svoje tabore in šotore, postavljajo in nastavlja svojo pribojnice ter odmerjajo bojne erte.

Najglasnejši in najdelavnejši so suhaški demokratje, in sicer ponajveč tisti, ki so se izrekli za McAdooja pod generalom Vance McCormickom iz Harrisburga.

McCormickov feldmaršal je Bruce Sterling, ki je ustanovil in dolobil McAdoojeve glavne stano po državi.

Mokratje in konservativni demokratje so zelo razcepjeni, ali vendar pa so si edini v tem, da so proti McAdooju.

Ta demokratska komedija v Pennsylvaniji bo zelo zanimiva, kakor je videti.

DEMOKRATJE NISO ZA KOMPROMIS.

Washington, D. C. — Demokratski člani finančnega odseka v poslanski zbornici niso marali dati republikanecem poročstva, da se jim bodo pridružili ter zaeno z njimi izdelali kompromisno davčno predlogo na nestranskarški podlagi.

Demokratje se bodo trdovratno potegovali za Garnerjev načrt, ki določa dodatni zavek na 44 odstotkov in večje znižanje normalnih davkov, kakor je to določeno v Mellonovi davčni reviziji.

Da ne nameravajo demokratje nilesar slišati o kompromisu, je potrdil manjšinski voditelj v poslanski zbornici, poslanec Garrett.

DOHENY JE 'POSODIL' FALLU TISTIH STOTIHOČ DOLARJEV.

(Nadaljevanje s prve strani.)

stavila Falla v jako nevaren in zapleten položaj, kakor to menijo člani preiskovalnega odseka. Vprašali ga bodo, zakaj je najprej dejal, da je prejel \$100,000 od washingtonskega časnikarja Edwarda B. McLeana, in zakaj je podal pred odeskem dne 27. decembra naslednjo izjavo:

"Nepotrebno bi mi bilo reči, da nisem imel ob nakupu Harrisove kmetije nobenega posla z Dohenyjem, niti ne s Sinclairjem, niti da nisem prejel od omenjenih dveh strank niti enega centa na račun te ali one najeminske pogodbe."

Vztrajaje pri tem, da je popolnoma nedolžen, je Doheny vseeno rekel, da je pripravljen vrniti najeto zemljo vladi pod gotovimi pogoji. Predsednik naj imenuje nepristransko komisijo, ki naj preišče njegovo zadevo. In če določene, da ni najem dobičkanosen in zaželjen vladi, vrne on zemljo administraciji.

Doheny je dospel iz Los Angelesa. Ustavil se je bil med potjo v New Orleansu, kjer se je posvetoval in pogovoril s Fallom. Svoje že pripravljeno izjavo je prečital, ne da bi se bil le enkrat prečital. Ko je prečital tisto pisanje, so ga odsekovi člani izpraševali skoro tri ure.

Oljni magnat, ki je dejal, da mu je \$100,000 čisto mala malenkost, se je opisal za človeka, ki gre za svojimi cilji neoziraje se ne na levo, ne na desno.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.
GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
Izhorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

Izviševalni odbor: UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. kladnjak John Vogrich, uradni glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Gedin.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelesnikar, Box 276, Barbours, Ohio, Fred A. Vidar, Box 673, Ely, Minn., John Terzeli, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gerlek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROZJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROZJE: Jacob Ambrödt, Box 288, Moon, Kan., Pa.
ZAPADNO OKROZJE: John Gerlek, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O., Anton Sular, Box 104, Green, Kans., za jugozapad, Max Mars, Box 168, Buhl, Miss., za severozapad, Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Joho Ovan, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Joa. Sluh, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.
POZOR! — Korrespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izviševalnega odbora in jednote vabijo se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izviševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, ligar naslov je zgoraj.
Vsi prizivi na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.
Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglašajo, naročajo in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Povest starega rudarja.

(Piše Anton Rechar)
(Dalje.)

Živ ponesrečenec vplje, prosil in jadicuje, da bi ga hitro rešili stranske tože, ki ga tlačijo. Moške krtijo v nadi, da bi ga hitro rešili, a v svoji naglici povzročajo še večje zasnute na ponesrečenca. V tem, ko vidijo reševalci, da je ponesrečenec že mrtev, pa delajo počal in varno. Našega ponesrečenca smo rešili po dveh urah dela izpod plasti zemlje in kamenja, a komaj smo ga spravili na varno, je zagrnelo in zasulo ves prostor, v katerem smo moža reševali. Če bi se bili zamudili le pet minut več, bi bili vsi reševalci z nesrečnikom vred zasuti.

Za reševanje pobitega smo dobili plačilo. Kompanjski petoliznik, ki reševanja še videl ni, je dobil zlat križec, mi, ki smo reševali, pa smo dobili vsak enodnevno plačilo — goldinar. Ponesrečenec, ki je največ pretrpel, ni dobil nič, bil pa je tri mesece v bolnišnici, da si je ozdravil poškodovane ude. Mož še živi v Kansasu, v Frontenacu, in se piše John Krušič.

Nismo dolgo delali v miru. Le nekaj dni na to, pa je zaklecal drugi na pomoč. Hitro smo hiteli na prostor nesreče in vsak rudar je bil že pripravljen k reševanju. Ponesrečenca je vsrga zmečkalo in videli smo strašni prizor podsutbe. Kri ponesrečenca je curljala od umazanega kamenja in se spajala v grdem blatu z umazano vodo. Na drugi strani pa je gorelo, da je plamen razsvetljeval tragedijo podzemeljske luknje. V rudišču je postajal strupeni plin.

Vzle velikim nevarnostim in težkemu delu smo dobili izpod zasutbe mrtvo truplo našega rojaka Jožefa Hajdnika. Nekod od Škofjeloče je bil doma z Gorenjskega. Mož je zapustil ženo in dva malečka. Mrtvašnica ni bila daleč od rova, in tja smo ga odnesli, tretji dan nato pa pokopali po katoliških obredih. V izkopano gomilo smo pokopali ponesrečenega trupla. Dotlej je bil navzoč duhoven, da je plamen razsvetljeval tragedijo podzemeljske luknje. V rudišču je postajal strupeni plin.

Vzle velikim nevarnostim in težkemu delu smo dobili izpod zasutbe mrtvo truplo našega rojaka Jožefa Hajdnika. Nekod od Škofjeloče je bil doma z Gorenjskega. Mož je zapustil ženo in dva malečka. Mrtvašnica ni bila daleč od rova, in tja smo ga odnesli, tretji dan nato pa pokopali po katoliških obredih. V izkopano gomilo smo pokopali ponesrečenega trupla. Dotlej je bil navzoč duhoven, da je plamen razsvetljeval tragedijo podzemeljske luknje. V rudišču je postajal strupeni plin.

Vzle velikim nevarnostim in težkemu delu smo dobili izpod zasutbe mrtvo truplo našega rojaka Jožefa Hajdnika. Nekod od Škofjeloče je bil doma z Gorenjskega. Mož je zapustil ženo in dva malečka. Mrtvašnica ni bila daleč od rova, in tja smo ga odnesli, tretji dan nato pa pokopali po katoliških obredih. V izkopano gomilo smo pokopali ponesrečenega trupla. Dotlej je bil navzoč duhoven, da je plamen razsvetljeval tragedijo podzemeljske luknje. V rudišču je postajal strupeni plin.

Vzle velikim nevarnostim in težkemu delu smo dobili izpod zasutbe mrtvo truplo našega rojaka Jožefa Hajdnika. Nekod od Škofjeloče je bil doma z Gorenjskega. Mož je zapustil ženo in dva malečka. Mrtvašnica ni bila daleč od rova, in tja smo ga odnesli, tretji dan nato pa pokopali po katoliških obredih. V izkopano gomilo smo pokopali ponesrečenega trupla. Dotlej je bil navzoč duhoven, da je plamen razsvetljeval tragedijo podzemeljske luknje. V rudišču je postajal strupeni plin.

NAUČITE SE ANGLEŠKO

Mi vam nudimo govorniki, štiti in pisni angliški jezik potem polna v kratkem času. In vas pripravimo vsak potlej na pisanje in branje. Zelo zanimivo in koristno je tudi v letih, ko odhajate iz svoje domovine. Naučite se angleško v samo nekaj tednih. Naučite se angleško v samo nekaj tednih. Naučite se angleško v samo nekaj tednih.

BAJT & LIPOLD, NAYLOR, MO.

ne deset krajecarjev, apostolska vera je dvajset krajecarjev. Pobledele je lice našemu možu, obrnil se je nazaj k gomili, v kateri je že počival ponesrečeni rojak, pokrival se je in začel moliti, mi pa za njim.

Izmolil je pet očenšev in pet čedenamarij ter slednjič apostolsko vero, mi pa smo ganjeni ponavljali za njim. Moža sta med tem pričela zasipati jazo. Turobni glasovi so prihajali iz groba, zamolklo butanje zemeljske grude ob krsto, mi pa smo končavali molitev.

Zalostni smo odšli s pokopališča. Med potom domov se je približal duhoven našemu predstojniku z grožnjo, da ima pravico predstojnika kaznovati, ker se vmešava v njegove obrede, do katerih je samo on opravičen.

"Ne odrekam vam pravice, zastiti gospod," ga je zavrnil naš predstojnik, "ali kakor je velika vaša pravica, tako je velika tudi naša dolžnost. Ker jo niste opravili sem jo pa jaz brezplačno, bržkone tudi iskrenjeje kot bi jo bili vi." Iz štirih očenšev se je zabliskalo, duhoven se je postavil na levo, proti našemu vrlomu predstojniku, za katerim smo stali tudi mi, na desno. Voparjen je duhoven odšel.

Imeli smo blagajno, v katero je plačeval vsak rudar od goldinarja zaslužka pet krajecarjev. Imenovali smo jo Rudarsko Bratovščino. Iz nje so bile izplačevane bolniške podpore in posmrtnine ponesrečenecem. Zato je tudi naša rojakinja Jožefa Hajdnik dobila 350 goldinarjev iz Rudarske Bratovščine, družba pa ji je dala za šest mesecev pristo stanovanje.

Načelnik pisarne je nekoga dne zagledal prihajajočega cerkvenika. Nič dobrega ni slutil in hitro je stopil iz pisarne v predvežo, kamor je že stopil cerkvenik pri velikih vratih.

"Kam si se pa namenil, Jože?" ga je sprjel načelnik pisarne ugodno, ker je moža že dobro poznal od zadnjega pogreba, pri katerem je cerkvenik stregel duhovnika. Cerkovnik je pogledal nekam nezavpno, pa je rekel:

"Moj gospod me je poslal z ugodnim k vдови Jožefini Hajdnik, da bi prišla v župnišče in plačala nekaj svetih mih in dva križca ževa pota; njen mož baje trpi na onem svetu strašne muke, ker je brez spovedi umrl."

(Dalje prihodnjajše.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poiskujte in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, tako v vse kraje. Grečarjam, sladkorjem in v prodajo izjemno dno primerno posupest pri najbolj naravnih. Pisite po informacijo na: FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

